

„vergiftiging” door het uitblijven der maandelijksche „reiniging” worden door den schrijver op m. i. voldoende gronden weerlegd.

G. C. NIJHOFF.

FRANK, *Die psychokathartische Behandlung nervöser Störungen*. THIEME, Leipzig 1927. 208 bldz.

De bedoeling van den schrijver was, meer kennis te verspreiden over neurotische, psychoneurotische en thymopathische stoornissen, vooral daarom, omdat noch de internisten, noch de anatomisch geschoolde neurologen daartoe bijgedragen hebben. De eersten prezen de medicamenteuse en balneologische behandeling aan, de tweede groep de toepassing der electriciteit, maar waarom wist men eigenlijk zelf niet. Positie nemen tegenover hypnotisme en suggestie deed men niet, ook niet tegenover de waarnemingen van FREUD, dat verreweg het meerendeel der neurosen met het geslachtsleven in verband staat, al gaat FREUD te ver door te zeggen, dat alle neurosen sexueel veroorzaakt zijn. Het gebied van het liefde- en sexueele leven, hoe belangrijk ook, wordt ten onrechte volgens FRANK door de officieele medische wetenschap totaal verwaarloosd bij de opleiding. Het werkzame principe bij de cathartische behandeling, die de medicus dan alleen kan toepassen, wanneer hij psychologisch geschoold is, is het weer bewust worden van die affectprikkelingen, die door verschillende omstandigheden in het onderbewustzijn bewaard zijn. Blijvend resultaat bereikt men slechts dan, wanneer men de herhaling van bepaalde gebeurtenissen met affecttoon en de prikkel- en verdringingsprocessen, afhankelijk van het milieu, kan uitschakelen.

Alleen door het weer bewust worden van de oorzakelijke momenten met bijbehorende affecten vindt een bevrijding plaats van de pathogene werkende dynamismen in het onderbewuste. Al behoeft de heuristische waarde van de droomanalyse niet in discussie te worden gebracht — de therapeutische wel. Overigens is er geen methode, die enkel en alleen bij alle neurosen tot het gewenschte doel leidt.

Van deze beginselen uitgaande heeft de schrijver aangegeven, wat er bij de cathartische behandeling gebeurt.

Wat er mede te bereiken valt, wordt aan een reeks ziektegevallen aangetoond.

L. BOUMAN.

K. ZIELER, *Lehrbuch und Atlas der Haut- und Geschlechtskrankheiten für praktische Aerzte und Studierende*. (Auf der Grundlage von Prof. JACOBI'S Atlas der Hautkrankheiten). Uitgevers URBAN und SCHWARZENBERG. Zweite vermehrte und verbesserte Auflage. Prijs f 39.—.

NEISSER schrijft in het inleidende woord bij den aan hem opgedragen atlas van JACOBI in het jaar 1903, dat er na den grooten atlas van HEBRA geen betere, de natuur trouwer weergevende is verschenen. ZIELER, die in 1923 den korten tekst in den atlas van

JACOBI tot een afzonderlijk leerboek liet uitgroeien, heeft nu de tweede oplaag bewerkt. Op 619 bladzijden, groot formaat, met duidelijken letter gedrukt, is de omvangrijke leerstof bewerkt tot een geheel, dat ondanks rijken inhoud de voor beginners verwarrende uitvoerigheid weet te vermijden. Talrijke afbeeldingen van histologische doorsneden dragen bij tot beter begrip van de pathologische anatomie der huid.

Uit didactisch oogpunt is het prijzenswaardig, dat op strijdvragen zoo kort mogelijk wordt ingegaan. Voor het eerst opgenomen is de glossitis van MÖLLER bij botriocephalie en pernicieuse anaemie.

In het hoofdstuk over syphilis is de reactie van WASSERMANN kort beschreven en op graphische wijze voorgesteld, op details in de uitvoering wordt niet diep ingegaan. Wèl is er op gewezen, dat de reactie bij neurorecidieven na een mislukte abortiefbehandeling meestal negatief is in het bloed, terwijl het lumbaalvocht pathologisch blijkt te zijn. Onder de antisiphilitische middelen is bismuth voor het eerst opgenomen. Het bismuth wordt meestal beter dan het kwik verdragen in gemengde kuren met salvarsaan. Vergiftige salvarsaanpraeparaten zijn volgens den schrijver onder de Deutsche fabrikaten niet meer te vreezen; toch acht hij het gewenscht het serienummer aan te teekenen.

In den atlas is de uitvoering der afbeeldingen even fraai als in de vorige uitgaaf. Het voordeel, dat de tekst afzonderlijk gehouden is, ondervindt de student, die bij het lezen van de beschrijving eener huidziekte de afbeelding daarvan uit den atlas ononderbroken voor zich kan hebben. Het is te verwachten, dat studenten en artsen een vlijtig gebruik van dit werk zullen maken.

D. SOEKARIO BRAND.

E. MISLOWITZER, *Die Bestimmung der Wasserstoffionen Konzentration von Flüssigkeiten*. Berlin, JULIUS SPRINGER, 1928. Prijs: 24 Mrk., geb. 25.50 Mrk.

In het voorwoord noemt MISLOWITZER als opgave van zijn boek: inleiding tot de theoretische grondslagen van de meting der waterstofionenconcentratie en praktische handleiding bij de uitvoering der bepalingen. Ongetwijfeld is de schrijver er in geslaagd het aan dit tweeledige doel te doen beantwoorden. Met het oog op de bestemming voor biologen en medici is de theoretische inleiding hier en daar zeer uitvoerig en worden zelfs de beginselen der differentiaal- en integraalrekening behandeld. Uit de praktische aanwijzingen voelt men voortdurend, dat MISLOWITZER door en door vertrouwd is met deze onderzoekingen en persoonlijk met alle moeilijkheden kennis heeft gemaakt. Als het ooit mogelijk is, zich enkel met behulp van boeken de praktische handgrepen van een nieuw vak eigen te maken, dan kan het zeker met dit boek.

Toegevoegd is een zeer uitvoerig literatuurregister, waarin ook zijn opgenomen alle onderzoekingen over de waterstofionenconcentratie op het gebied der biochemie in den ruimsten zin.

H. G. K. WESTENBRINK.